

TOP-scholen met de E-factor

Dit is het eerste artikel in een reeks over het project TOP-scholen van VOS/ABB, waarbij TOP staat voor Talentvol Openbaar Praktijkvoorbeeld.

VOS/ABB wil hiermee laten zien dat het openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs alle kinderen kansen biedt en dat goed onderwijs om veel méér gaat dan alleen prestaties op het gebied van taal en rekenen. TOP-scholen zijn Excellent in een bepaald domein, bijvoorbeeld burgerschap, levensbeschouwing of ouderparticipatie. Zij hebben de E-factor!

Werkt u ook op een TOP-school of kent u zo'n school en vindt u dat die positief in de publiciteit moet komen? Meld dat dan aan VOS/ABB via excellent@vosabb.nl.

Leerlijn te koop

De Leerlijn Handicapbeleving voor Kinderen en Jongeren met een Beperking is te koop voor slechts 50 euro. U kunt uw interesse kenbaar maken via leerlijn@reade.nl. Na betaling ontvangt u een digitale stick, met daarop handboeken met lessuggesties en lesmateriaal alsmede een informatiemap voor de klassenleiding, het begeleidingsteam en therapeuten. Op internet kunt een filmpje bekijken dat Reade en de Mytyschool Amsterdam hebben laten maken. Ga naar www.reade.nl en zoek op 'leerlijn handicapbeleving'.

Aflevering 1: Mytyschool Amsterdam

Gehandicapte kinderen staan sterk

De openbare Mytyschool Amsterdam werkt met de leerlijn handicapbeleving om kinderen en jongeren te ondersteunen bij de acceptatie van hun beperking. In het kader van passend onderwijs kan de leerlijn van deze TOP-school ook interessant zijn voor reguliere scholen en ambulante begeleiders.

Anleiding om de leerlijn samen met revalidatiecentrum Reade te ontwikkelen, was het toenemend aantal leerlingen dat naar de revalidatiepsycholoog werd verwezen omdat zij moeite hadden met de acceptatie van hun handicap. Orthopedagoog Femke Soethoudt en schoolpsycholoog Esther Niemans wilden daar iets aan doen. 'Natuurlijk is het niet wenselijk is dat er voor individuele therapieën wachtlijsten ontstaan. Maar het is volgens ons ook beter om het probleem in het onderwijs aan te pakken dan het klinisch te maken.' De leerlijn is na een succesvolle pilot in de hele school ingevoerd. De methode richt zich op lichamenteel gehandicapte kinderen van 6 tot en met 12 jaar en meervoudig gehandicapte leerlingen tot 20 jaar. De openbare mytyschool verzorgt onderwijs aan beide groepen.

Duim of grote teen?

In de leerlijn staan drie pijlers centraal: lichaamsbesef, ik-besef en beleving. Niemans legt uit dat niet alle leerlingen goed weten wat hun handicap precies inhoudt. Als voorbeeld noemt ze een meisje dat steeds aangaf pijn in haar duim te heb-

ben, terwijl dat medisch niet kon worden verklaard. Toen er werd doorgevraagd, bleek dat zij niet haar duim, maar haar grote teen bedoelde. 'Je ziet bij veel kinderen bij ons op school dat zij geen goed beeld van hun eigen lichaam hebben. Om je handicap te kunnen accepteren en er mentaal goed mee om te gaan, moet je eerst weten wat die handicap is. Daarna kunnen leerlingen inzien dat ze een aantal dingen niet, maar vooral veel dingen wel kunnen. Een handicap hebben of een handicap zijn, dat is nogal een verschil!'

De mytyschool maakt positief gebruik van het feit dat alle leerlingen daar iets mankeren, vertelt Soethoudt. 'Onze school is een beschermende omgeving. Wij sluiten zo goed aan bij wat het kind nodig heeft, dat het risico bestaat dat ze te weinig geconfronteerd worden met hun handicap. Buiten schooltijd is dat anders, dan komen ze in een omgeving waar een handicap uitzondering is en waar er minder of misschien wel geen begrip voor is. De reacties uit de omgeving zijn bepalend voor de manier waarop kinderen hun handicap ervaren. Door er op school met zijn allen goed over te praten en ervaringen met elkaar te de-

Berkan en Mido zijn blij met hun ik-boek.

len, zowel positieve als negatieve, proberen we leerlingen te stimuleren om over zichzelf na te denken. Als kinderen weten dat ze gehandicapt zijn en erover kunnen praten, staan ze zelfbewuster in het leven. Het maakt ze sterker.'

Vast onderdeel van de leerlijn is het Ik-boek, dat elke leerling heeft. In dat boek, een losbladige map, laten leerlingen letterlijk zien wie zij zijn. Er staan foto's in van henzelf, maar ook van bijvoorbeeld hun ouders en eventuele broertjes en zusjes. Ook staat er een zelfgetekend portret in en een vel waarop elk kind zijn favoriete kleding laat zien. Het Ik-boek is een persoonlijk document, dat leerlingen aan anderen mogen laten zien. Het straalt trots en kracht uit, belangrijke doelstellingen van de leerlijn.

Taboe doorbroken

Hoewel de methode nog maar kort in de hele school wordt gebruikt, merken Soethoudt en Niemans al het positieve effect ervan. Dit komt vooral tot uiting in het feit dat ouders en hun kind over de handicap gaan praten. Niemans: 'We zagen vaak dat leerlingen thuis niet over hun handicap willen praten, omdat ze bang

zijn dat hun ouders verdriet hebben om het feit dat ze een gehandicapt kind hebben. Andersom snijden ouders het onderwerp ook niet aan, omdat die bang zijn dat ze daarmee hun kind kwetsen. Zo zit je in een vicieuze cirkel. Niemand praat erover, het onderwerp is taboe. Nu horen wij van ouders dat hun kinderen en zij er thuis wél over praten. Dat is winst!'

'Kinderen zijn veel meer dan alleen hun handicap'

Het team dat de methode ontwikkelde, heeft hier vorig schooljaar de Peter Koppe KwaliteitsPrijs mee gewonnen. Deze prijs wordt jaarlijks door Reade uitgereikt aan een medewerker of een groep medewerkers die een inspirerende bijdrage levert

aan de kwaliteit van revalidatie of reumazorg.

Er wordt nu in het verlengde van de bestaande leerlijn een module ontwikkeld om ook ouders te ondersteunen bij de acceptatie van de handicap van hun kind. Reade benut hiervoor subsidie voor zorgvernieuwingen. Ook is een variant van de leerlijn voor ambulante begeleiders in de maak.

Passend onderwijs

De leerlijn handicapbeleving is ontwikkeld in het cluster 3-onderwijs, voor lichamelijk en meervoudig gehandicapte leerlingen, maar Soethoudt en Niemans verwachten dat ook het reguliere onderwijs er gebruik van kan maken. 'Met de invoering van passend onderwijs zullen reguliere scholen zoveel mogelijk leerlingen met een beperking zelf moeten opvangen. Dan kan het goed zijn om te weten dat zij kinderen met een handicap zelfvertrouwen kunnen geven en andere leerlingen kunnen laten zien hoe zij op een respectvolle wijze met een gehandicapte klasgenoot kunnen omgaan. Misschien is dat voor reguliere scholen wel extra belangrijk, omdat kinderen met een handicap daar, in tegenstelling tot bij ons, een uitzondering zijn.' <